

захоплюючим, доступним і продуктивним для дітей з особливими потребами, адже використання новітнього спеціального логопедичного обладнання не примха, а вимога часу.

Перспектива дослідження. Подальші наукові розвідки будуть присвячені вивченню інноваційних логопедичних засобів та прийомів, які спрямовані на корекцію мовленнєвих вад у дітей з психофізичними вадами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова В. М. Використання інноваційних технологій в роботі з дітьми-логопатами старшого дошкільного віку для корекції вад звуковимови *Розкажіть онуку*. 2004. №10-11.
2. Боряк О. В. до питань логопедичної роботи з дітьми з порушенням інтелектуального розвитку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. праць*. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. № 27. С. 27-34.
3. Колишкін О. В. Вступ до спеціальності "Корекційна освіта" : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2013. 392с.
4. Рібцун Ю. В. Сучасні ігрові технології логопедичної допомоги дітям із порушенням мовлення. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД* : зб. наук. пр. Переяслов-Хмельницький, 2013. С. 132-133.

Телевна Інна Павлівна

магістрантка спеціальності 016 Спеціальна освіта
(Олігофренопедагогіка. Логопедія)
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка
Науковий керівник – канд. психолог. наук, ст. викладач
А. В. Чобанян

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ ЛОГОПЕДА

Наукова стаття висвітлює питання застосування здоров'язберігаючих технологій в роботі із дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку через застосування інноваційних технологій. Підвищення ефективності корекційної логопедичної роботи з усунення порушень мовленнєвого розвитку дошкільників є однією з актуальних проблем діяльності вчителя-логопеда, спрямованої на корекційно-розвиткову роботу з дітьми, інноваційні технології набувають все більшого значення, поряд з традиційними, вони сприяють досягненню максимально можливих успіхів у подоланні мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку.

Ключові слова: інноваційні здоров'язберігаючі технології, діти дошкільного віку, логопедичні технології, вчитель-логопед.

Televna Inna Pavlivna

Master's student majoring in 016 Special Education
(Oligophrenopedagogy. Speech Therapy)

Sumy State Pedagogical University

A. S. Makarenko University

Supervisor - Ph.D. psychologist science, art. teacher

A.V. Chobanyan

EXPENDITURE OF APPLICATION OF INNOVATIVE HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES IN THE WORK OF A SPEECH THERAPIST

The scientific article covers the use of health technologies in working with children with speech disorders through the use of innovative technologies. Improving the effectiveness of corrective speech therapy to eliminate speech disorders in preschoolers is currently one of the urgent problems of the teacher-speech therapist, aimed at corrective and developmental work with children, innovative technologies are becoming increasingly important, along with traditional, they contribute to maximum success. in overcoming speech disorders in preschool children.

Keywords: innovative health technologies, preschool children, speech therapy technologies, speech therapist.

Постановка проблеми. Одним з провідних завдань закладу дошкільної освіти, є підготовка дітей до нової соціальної ролі – школяра. Показником готовності дитини до успішного навчання, є розвинута комунікативна компетентність [3]. Наявне мовленнєве порушення може суттєво позначитися на діяльності і поведінці дитини. За відсутності своєчасної / адекватної, корекційно-розвиткової діяльності логопеда у дитини можливі прояви : *агресії, зниження когнітивних здібностей, розгальмування, підвищеної виснаженості.* Відповідно, процес корекційно-розвиткової діяльності логопеда посилює значущість соціального/психолого-педагогічного аспектів здоров'язбереження дошкільників. Застосування традиційних підходів не завжди гарантує ефективність корекційно-розвиткового процесу в аспекті розвитку / формування комунікативної компетентності дітей зазначеної категорії.

Аналіз досліджень і публікацій. На думку Т. Ахутіна здоров'язберігаючі освітні технології найбільш значимі серед усіх відомих технологій за ступенем впливу на здоров'я дітей [2]. Головна їх ознака – використання психолого-педагогічних прийомів, методів, підходів для вирішення виникаючих проблем. Наукова розвідка з обраної тематики теоретичного дослідження дозволила визначити що на сьогодні робота логопеда в аспекті здоров'язберігаючих технологій поєднує два підходи: використання традиційних технологій (академічні стандарти) й використання інноваційних технологій роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями. Імпонує точка зору науковців Н. Борозінець,

Т. Шаховської висвітлена у навчально-методичному посібнику «Логопедичні технології», щодо тлумачення педагогічної (освітньої) технології як «інтегрованого позначення різних способів освітньої взаємодії педагога і учнів. Це послідовна, взаємопов'язана система дій педагога, спрямованих на вирішення педагогічних завдань, або планомірне послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого педагогічного процесу» [4]. В посібнику В. Акіменко визначено, що будь-який практичний матеріал можна умовно розділити на дві групи: по-перше, той, що допомагає безпосередньому мовленнєвому розвитку дитини і по-друге, опосередкований, до якого відносяться нетрадиційні логопедичні технології [1].

Нетрадиційні інноваційні форми роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями представлено в наукових доробках М. Поваляєва, М. Чистякова, Е. Пожиленко, Т. Зінкевіч-Євстигнеєва, Т. Грабенко. Опрацьовані літературні джерела виконано на різному методологічному підґрунті, що не дозволяє лише на основі результатів аналізу інноваційних технологій роботи логопеда визначити саме інноваційні здоров'язберігаючі технології.

Мета статті – проаналізувати доцільність застосування інноваційних здоров'язберігаючих технологій в роботі логопеда на прикладі локальної контрастотермії.

Виклад основного матеріалу. У корекційно-розвитковій роботі істотну роль відіграє виховання у дітей кінестетичних відчуттів органів артикуляції, що дозволяють відчувати контрастність положення язика, щелеп, губ, спрямованість видиху. Їх чіткість обумовлена відчуттями дотику, що особливо важливо на початкових етапах постановки звуків, коли ще не сформована слухова диференціація. Для досягнення найкращих результатів у роботі над звуковимовою можна використовувати інноваційну здоров'язберігаючу технологію – локальну контрастотермію (кріотерапія).

Локальна контрастотермія – одна із сучасних нетрадиційних здоров'язберігаючих технологій в корекційної педагогіки, яка полягає у використанні ігор із льодом. Дозований вплив холоду на нервові закінчення володіє добродійними властивостями. Ефект заснований на зміні діяльності судин, коли початковий спазм дрібних артерій змінюється вираженим розширенням (від холоду м'язи скорочуються, а від тепла – розслаблюються), що значно підсилює приплив крові до місця дії, в результаті чого поліпшується живлення тканин, пульсація. Далі в кору головного мозку подаються

спрямовані сигнали, внаслідок чого краще розвивається рухова зона. Це впливає як на загальне оздоровлення організму, так і на розвиток дрібної і артикуляційної моторики і відповідно покращує процес оволодіння графікою письма [9, с. 65]. Кріотерапію проводять під час групових, індивідуальних занять і у вільний час. Ігри з льодом дуже подобаються дітям, але іноді викликають побоювання у батьків. Тому перед використанням цієї методики проводяться бесіди з батьками дитини, про сутність процедури, правила її проведення та очікуваний ефект.

Отже, застосування прийомів і методів кріотерапії позитивно впливає на розвиток моторних центрів кори головного мозку. У зв'язку з цим, поліпшується артикуляційна моторика та мовленнєві навички дітей.

Поєднання кріотерапії із технологією логопедичного і пальчикового масажу належить до змішаних технологій (традиційні логопедичні технології з використанням нововведень). Дослідниця О. Краузе визначає, що логопедичний масаж – це одна з найбільш застосовуваних логопедичних технологій спрямована на корекцію різних мовленнєвих порушень. Метою логопедичного масажу є не тільки зміцнення або розслаблення артикуляційних м'язів, але і стимуляція м'язових відчуттів, що сприяє чіткості кінестетичного сприйняття. Кінестетичне сприйняття супроводжує роботу всіх м'язів. Так, у порожнині рота виникають зовсім різні м'язові відчуття залежно від ступеня м'язової напруги губ під час мовлення. Масаж м'язів периферичного мовленнєвого апарату покращує м'язовий тонус і допомагає «натренувати» м'язи для виконання різних рухів, які необхідні для артикуляції звуків [6, с. 58].

Такі види логопедичного масажу виділяє Ю. Рібцун:

- а) зондовий (використання зондів);
- б) логостимулонний (виконується логостимулонами);
- в) зондозамінний (виконується зондозамінниками);
- г) мануальний (виконується руками);
- д) вібральний (виконується вібромасажерами);
- е) щітковий;
- ж) контраст-термічний (використовується для кріо- та термомасажу)

[8, с. 368].

Заняття з використанням технології кріотерапії проводиться в кілька етапів (наводимо приклад Дошкільного навчального закладу (ясла – садок) №27, м. Рівне):

I етап – чергування теплих і холодних процедур.

Цей етап включає в себе ігри, які діляться за ступенем тривалості на 4 категорії:

1) занурення пальців в басейн з крижаними кульками (гра «Дістань іграшку») на 5 – 8 секунд;

2) викладання за кольором різнокольорових кубиків з льоду. Час взаємодії з льодом збільшується до 10 –15 секунд;

3) викладання музичного візерунка з кубиків із льоду. Час взаємодії до 25 – 30 секунд;

4) викладання замків з крижаних кубиків. Найбільш тривалий взаємодія і маніпуляції з льодом від 30 до 60 секунд.

II етап – розтяжка пальців рук.

Її проводять з кожним пальцем правої і лівої руки. При цьому значну увагу приділяють великим пальцям обох рук, тому, що цей елемент пов'язаний із зоною мислення головного мозку та його активізація безпосередньо впливає на розумову діяльність дитини.

III етап – розвиток відчуття дотику, що включає розтирання в руках шишок, кульок, пробок від пластикових пляшок; прогладжування карток, обтягнутих різними за якістю матеріалом (шовк, вовна, ситець); розвиток відчуття дотику з допомогою щітки з жорстким ворсом [5].

Висновки. Використання здоров'язберігаючих технологій в діяльності логопеда перспективний напрям корекційно-розвиткової роботи із дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку. Наведена у статті технологія допомагає створювати психофізіологічний комфорт під час цікавих/ різноманітних занять, що передбачає «ситуацію успіху» у власних силах. Ці методи роботи належать до числа ефективних засобів корекції, які допомагають досягти максимально можливих успіхів у подоланні не тільки порушень мовленнєвого розвитку, але сприяти загальному оздоровленню дітей дошкільного віку. Вивчення кріотерапії допомагатиме майбутнім логопедам у виправленні таких мовленнєвих порушень: афазія, заїкання та алалія. Таким чином, терапевтичні можливості здоров'язберігаючих технологій у сприянні з інноваційними технологіями створюють умови для мовленнєвого розвитку дошкільників.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в ретельному науково-практичному аналізі традиційних/нетрадиційних засобів роботи із дітьми дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акименко В.М. Развивающие технологии в логопедии.- Ростов н/Д; изд. Феникс, 2011.
2. Ахутина Т.В. *Здоровьесберегающие технологии: нейропсихологический подход //Вопросы психологии. –2002. – № 4. – С. 101–111.*
3. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук.; Авт. кол-в: / Богуш А.М. (нова редакція) Київ. – 2012.
4. Борозинец Н.М., Шеховцова Т.С. *Логопедические технологии. Учебно-методическое пособие. – Ставрополь, 2008. – 224 с.*
5. Дошкільний заклад освіти (ясла – садок) № 27 компенсуючого типу (для частохворюючих та ослаблених дітей) «Золотий ключик». URL: <https://www.slideshare.net/basikk077/27-58522937>
6. Краузе Е. Н. Логопедический массаж и артикуляционная гимнастика. СПб.: Корона-Принт, 2004. 78 с.
7. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М. К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
8. Рібцун Ю. В. Види логопедичного масажу в роботі з дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 14. С. 368–372.
9. Руденков В. И. Логопедия. Практическое пособие для логопедов, студентов и родителей. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. 123 с
10. Черніченко Л. А. Особливості інноваційної діяльності логопедів в умовах інклюзивної дошкільної освіти. *Актуальные научные исследования в современном мире*. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вып.12 (20). ч.4. С.68–72.